

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

SERIE DE AUTOR

MIHAIL DRUMEȘ

Respectiv **MIHAIL DRUMEȘ** (1901 – 1982) este unul dintre cei mai iubiți și cei mai bine vânduți autori români. A absolvit Facultatea de Litere și Filosofie a Universității București și a lucrat ca profesor de liceu și cronicar dramatic la ziarul *Rampa*, în 1939 devenind proprietarul Editurii Bucur Ciobanul. În 1927 a debutat editorial cu volumul de nuvele și schițe *Capcana*, căruia i-au urmat, în 1930, romanul *Sfântul Părere* și, în 1932, prima piesă, *Ioana d'Arc*, publicată la invitația lui Nicolae Iorga.

Cele mai îndrăgite volume ale autorului sunt: *Invitația la vals* (1937), *Elevul Dima dintr-a șaptea* (1946), *Cazul Magheru* (1971).

Libris .RO

Respect pentru oameni și SERIE DE AUTOR

MIHAIL DRUMEȘ,

*SCRISOARE
DE
DRAGOSTE*

EDITURA
ART

Redactor: Adina Dinițoiu
Tehnoredactor: Cristian Vlad
Copertă: Alexandru Daș

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Drumeș, Mihail

Scrisoare de dragoste / Mihail Drumeș. - Ed. a 2-a –
București : Art, 2015

ISBN 978-606-710-201-7

821.135.1-31

Partea întâi

Un băiat și o fată
se întâlnesc, se iubesc și se iau

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

Elev de liceu și student

Din confesiunile lui Dinu Gherghel

I

Tata și mama erau învățători în comuna Apelevii din județul Romanași. Părinții lor au fost tot învățători. Și chiar bunicul dinspre partea mamei. Cobor, așadar, din trei generații de dascăli. Dacă trăia tata, poate ajungeam și eu învățător. A murit în războiul din 1916.

Mama și cu mine, rămași sub ocupația nemțească, am dus-o tare greu. Eu abia terminasem patru clase la Școala Normală din Craiova. Ea, deși n-are nici patruzeci de ani, s-a gârbovit, arată ca o femeie bătrână. Suferă de inimă, de stomac, de plămâni. Vai de zilele ei! Parcă toate bolile și-au dat întâlnire în trupul ei firav! Vestea că tata s-a stins în Moldova a fost o lovitură de măciucă drept în moalele capului. Și, ca o culme a nenorocirii, mai trebuie să răbdăm și de foame.

Leafă nu primește de nicăieri, școala au transformat-o în cazarmă pentru ocupanții nemți. Noroc că oamenii din sat ne mai întind o mână de ajutor, fiecare după putere. Dar nici ei n-au de unde. Odată, țin minte, o săptămână întreagă ne-am hrănit cu pâine făcută din tărâțe. Până atunci, habar n-aveam că se poate face pâine din tărâțe.

Respect p
 Nu numai noi, ci toată lumea din sat o ducea greu.

Doar o singură făptură a dat grijile la spate: boieroaica Elencu. O cheamă, de fapt, Elena. Nu știu nici până acum de ce sătenii îi spun Elencu. Nu locuiește chiar la Apelevii, are conacul ceva mai departe, la vreo trei kilometri de sat. Bărbatul ei, Barbu Apelevianu, s-a refugiat în Moldova, la Iași, cu fetița, singura odraslă a familiei. Boieroaica nu și nu, că ea nu pleacă prin străini cu cortul, că nu-și lasă averea vraiste pe mâna slugilor, să se aleagă praful și pulberea de bunuri. A rămas pe loc, neclintită, să țină piept urgiei. Știe germana de când era mică, de la dădaca ei, și o să se-nțeleagă cu nemții, că doar sunt popor civilizată. E aprigă și nu-mi dau seama de ce în mintea mea o asemuiesc mereu cu vestita Doamnă Chiajna.

În tot timpul restriștei, are cartiruiți la conac ofițeri – fie germani, fie austrieci –, așa că jocurile de cărți, seratele și petrecerile se țin lanț.

Trimis de mama, mă duceam uneori la „curte“ după alimente. Boieroaica, ce-i drept, poruncește câteodată argaților să-mi umple traista cu făină ori mălai, ca să nu murim de foame, dar mă izgonește, în cele din urmă. O fi fost supărată, probabil i se întâmplase ceva. Strigă la mine, ca scoasă din minți:

— Isprăvește odată cu cerșetoria! Dacă te mai prind pe-aici, îți rup picioarele, pui de năpârcă!...

Și le poruncește slugilor să nu mă mai lase să intru la curte.

— Lăsați, că nu mai vin, îi spun, săgetând-o crunt din ochi.

Rușinat până în măduva oaselor că fusesem izgonit și, mai ales, că mă făcuse pui de năpârcă – mă rog, de ce

Respectui de năpârcă? +, fac calea-ntoarsă. Când dau să ies pe poartă, întorc dușmănos capul și scuip spre castel. Nu știu dacă a observat gestul. Mă bucuram dacă îl observa. Uriașa clădire cu zeci de odăi și saloane, să tot zbori cu avionul prin ele, parcă tresare zgâlțâită sub puterea disprețului meu.

Cui i-ar fi trăsnet prin minte că acest conac va deveni, cândva, al meu? O, cât de ciudate sunt căile vieții!

Ceea ce mi-a rămas adânc întipărit în minte de pe urma calamității războiului a fost o stare de neliniște în privința zilei de mâine. Grija aceasta nu m-a slăbit nici când nu aveam asigurată existența, nici când am ajuns putred de bogat. Devenise o stare permanentă, aș zice un organ special al făpturii mele, căruia îi simțeam ori-când prezența și care, în orice ocazie, trebuia să-și spună cuvântul său autorizat.

Războiul și-a dat sufletul, pacea mult așteptată se încheie. Viața începe să curgă iar pe vechea-i albă. Școlile își redeschid porțile zăvorâte doi ani de zile. Dar eu nu mai vreau să mă fac învățător. Lucrul nu-i prea anevoios: un examen de diferență la câteva materii și iată-mă trecut într-a cincea la Liceul „Carol I” din Craiova. Mama nu se împotrivește fiindcă râvnesc mai sus decât părinții. E, pesemne, și ea sătulă de atâta apostolat și mizerie. Întreținerea și taxele școlare se rezolvă și ele, căci pun mâna pe o bursă de stat, ca orfan de război. La drept vorbind, o obțin destul de scump, cu prețul vieții tatălui meu.

În cursul superior, am un coleg de clasă care poartă un nume sonor și destul de cunoscut pentru mine. Îl strigă la catalog Apelevianu I. Relu. Știu că boierul nostru, Apelevianu, are un frate, undeva, prin părțile Mehedințiului. Așadar, acest Relu trebuie să fie odrasla acelu

Respectiv, moșier. Îi ascund că sunt de fel din Apelevii. Nu-mi vine deloc la îndemână să mă privească de sus, dându-și aere de superioritate, fiindcă se trage din nobilimea rurală. Ce, nașterea presupune vreun merit? Îi spun că tata a fost maior în armată, că în urma actelor de eroism pe care le-a săvârșit l-au avansat colonel, iar în lupta de la Muncel, unde nemții au fost zdrobiți, tata și-a pierdut viața, răpus de un șrapnel. L-au decorat post-mortem cu „Mihai Viteazul“.

Adevărul e că bietul tata n-avea decât gradul de sublocotenent în rezervă și murise nu luptând, ci contaminat de tifos exantematic, un dușman mai puternic decât armata germană din Moldova.

Născocirile mele – nu-mi place deloc să le spun minciuni – se înmulțesc ca ciupercile, însă nu impresionează pe nimeni. Mulți își pierduseră viața în război! Cât privește actele de vitejie care nu se văd cu ochii, cine să le mai țină minte?

Dau sfoară printre colegi că mama are o moșioară arendată undeva într-o comună din sudul Olteniei, nu departe de Dunăre, și trăiește din venitul ei. Asta nu-i încă nimic. Din pricina acestui nesuferit de coleg, se petrece în mine un fenomen care îmi dă mult de furcă. Chiar din prima zi, când „Moș Goriot“ de franceză îl scoate la lecție, Relu turuie la perfecție conjugările. Cât îl sucește și-l învârtește profesorul, nu-i chip să-l încurce. Până la urmă, îl felicită în auzul clasei întregi:

— Bravo, Apelevianu, îți dau nota 10!

Urmăresc din bancă, numai ochi și urechi, examinarea lui Relu. Nu știu cum de nu mă îmbolnăvesc. Sunt fiert, roșu de invidie, în stare să-l sugrum pe colegul care a dat răspunsuri atât de perfecte. Uneori îmi vin în fire,

Respiraționez, parcă, mai sănătos. Știu, îmi dau seama, că franceza e pentru el o joacă de fiecare zi, fiindcă o cunoaște din familie. Dar asta n-aș zice că e o consolare pentru mine.

Ce-i de făcut? Nimic alta decât să m-așez cu burta pe carte. De aceea, m-apuc și învăț zi și noapte, noapte și zi, ca un disperat care va fi osândit la moarte dacă nu i-o ia rivalului înainte la învățătură, dacă eu, Gherghel – pricajitul, nu voi fi deasupra odraslei Apelevienilor. Crâncena invidie care mă copleșește și-mi ia mințile e, fără doar și poate, prima treaptă a scării pe care încerc s-o urc. Acest suiş al ambiției, sprijinit de o forță organică uriașă, nu pare lipsit de sens la o analiză mai atentă. Admit ca alți colegi să mă depășească la învățătură, nu-mi pasă de ei... Însă Relu n-are voie să mi-o ia înainte. Nu! Pentru nimic în lume!... Nu pot să-i iert meritele, în ruptul capului.

Îmi dau destul de bine seama că nu numai invidia și ambiția mă înverșunează împotriva acestui coleg, ci și ura. E, în orice caz, un sentiment complex, febril, care nu mă va slăbi de-a lungul anilor. Și continui a învăța pe deșelate, amestecând ziua cu noaptea, până la istovire. E curată nebunie, recunosc, dar nu pot face altfel.

În nopțile mele albe, mult îmi dau de gândit cele două procese sufletești care mă hărțuiesc: chinuitoarea teamă a zilei de mâine și organica nevoie de a-l domina pe Relu. Se leagă aceste acte unul de celălalt? Sigur că da, altfel, ura mea mocnită împotriva lui Relu ar părea de neînțeles. Sămânța acestui sentiment căzuse pe teren fertil în timpul războiului, când – după cum spuneam – trimis la boieroaica Elencu să-i cer un ciur de făină, ea mă izgonise. Am uitat să adaug că un dulău scăpat nu știu cum din lanț era cât p-aci să mă sfâșie, dacă nu-l pocneam în

Respectiv, cap cu o scurtătură de lemn găsită pe neașteptate. Dulăul a fugit schelălăind jalnic, și eu, tot așa, am zbughit-o pe poartă.

De-atunci n-am mai călcat pe la castel. Ura mi-a încolțit, cuprinzând tot ceea ce avea vreo legătură cu Apelevienii de pretutindeni. Așa se explică aversiunea mea față de Relu, care niciodată n-a știut ce sentimente nutresc împotriva-i. Încolo, mă port destul de corect cu el, schimbăm între noi fraze uzuale, însă evit sistematic o apropiere care n-ar duce nicăieri. Suntem numai colegi de clasă, atâta tot. De altfel, nici Relu nu-mi întinde vreo punte, ci stă față de mine într-o rezervă care se poate schimba în orice.

După vacanța de Crăciun, ceva neprevăzut îmi vine în ajutor. Aflu că în oraș e o franțuzoaică get-beget, care primește băieți în gazdă. Mă mut fără întârziere la ea. Are o nepoată, Jeannine, sosită de curând din Franța. Nu știe o boabă românește. E exact ceea ce îmi trebuie. Bineînțeles, pun numaidecât mâna pe prețioasa comoară. De la Jeannine învăț de drag limba lui Molière, precum și alte lucruri pe care încă nu le știam...

În sfârșit, *marea răsplată* care mă unge cu miere pe suflet nu zăbovește să vină pe firul timpului. În ziua aceea – 14 mai 1919, mi-o amintesc perfect – „Moș Goriot“ mă scoate la tablă. Culmea ciudățeniei: îl pofteste și pe Apelevianu odată cu mine. Spun „culmea ciudățeniei“, pentru că profesorul nostru n-are obicei să examineze decât un singur elev. Ce l-o fi găsit de astă dată să ne scoată pe amândoi la lecție?

Examinarea ține mai bine de o jumătate de oră. Nu rămân de căruță, mă țin dârz tot timpul. Vasăzică, egalitate până acum. Și, deodată, când mă aștept mai puțin,

Respectiv adversarul confundă o poezie de Verlaine, atribuind-o lui Baudelaire. Iii, mămulică Doamne, l-am băgat în cofă!

— Greșeală! ripostez, fără a-i da răgaz să-și îndrepte eroarea. *Chanson d'automne* nu e de Baudelaire, ci de Verlaine. E drept că și Baudelaire are o poezie *Chant d'automne*. Dar asta e altceva!

Confuzia nu e chiar atât de gravă, însă foarte binevenită, căci iau un mic avans față de potrivnic. Pentru toată clasa e o dovadă peremptorie că am răspuns mai bine decât el. „Moș Goriot“ judecă tot așa: îmi pune nota 10, iar colegului meu 9. Are totuși o rețineră:

— Ar trebui, băieți, să vă consider pe amândoi de aceeași forță! Dar apreciez că Gherghel a depus eforturi mai mari decât tine, Apelevianu, care vorbești franceza în familie.

Am sărit în sus ca fript:

— Vă înșelați, domnule profesor, și eu vorbesc franceza în familie...

E o gravă imprudență din parte-mi! Singur îmi tai craca de sub picioare! Dar nevoia organică de a modifica realitatea pe măsura dorințelor mele actuale nu cunoaște margini, merge până la mistificare.

În recreație, culmea-culmilor. Relu mă felicită. Și pare voios, sincer, deschis! Nu descopăr pe fața lui nici urmă de invidie. Faptul mă uluiește, de-a dreptul! Cine se aștepta la o astfel de comportare leală din partea lui? Mă jur pe toți sfinții din calendar că eu n-aș fi făcut așa ceva! Dar trebuie să recunosc, n-am încotro, că el, având o educație aristocratică, știe să se poarte în toate ocaziile ca un adevărat gentleman.

De altfel, Relu mai are și alte superiorități asupra mea. De pildă, știe pe de rost nenumărate poezii din

Respecte clasicii francezi, pe care le debitează fără efort în orice împrejurare. Mă mir cum a memorat atâtea mii de versuri! Și pentru ce? Dar râvna mea de a-l întrece pe toate planurile nu se împiedică nici de stupidități. Mă apuc și eu să învăț pe dinafară poezii franțuzești, mai ales că găsisem la Jeannine o antologie a clasicilor francezi.

La unele materii, în special, la matematici și fizico-chimie, Relu se dovedește surprinzător de slab. Aici îl călăresc zdravăn. Și mai am o „superioritate”: scriu mai frumos decât el. Incomparabil mai frumos! Chiar profesorul de desen și caligrafie se miră de această îndemănare a mea. Pot să aștern litere ca de tipar, fără multă osteneală. Dobândisem de mic această dexteritate. Mi se părea foarte firesc, ca și când mi s-ar fi cuvenit de drept. De altfel, nici nu știu dacă îmi va folosi vreodată, pentru că nu-mi trece deloc prin minte să mă fac caligraf. La desenul propriu-zis sunt mediocru.

Numai în ceea ce privește frumusețea fizică nu pot să-l depășesc pe Relu, n-am cum! E chipeș, afurisitul, ca o vedetă de cinema! N-am văzut la altcineva păr mai negru și mai strălucitor, ochi mai mari și luminoși și un trup tras prin inel așa cum are el. Cu sănătatea însă o duce prost, lipsește uneori de la școală, ba gastrită, ba criză de ficat. În schimb, eu – sănătos tun, nicio boală nu se lipește de mine.

Odată mă întrebă dacă am fost în străinătate! Cum să-i spun că nici nu călcasem cu piciorul peste hotare? Doamne păzește! Îi răspund:

— Am stat un an la Paris, când eram mic, împreună cu unchiu-meu.

— Pe ce stradă? mă descoase.

— Pe *rue* Danton 21, în Montmartre.